

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ענן ה' על המשכן
לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה

שע"י חסידי קאסוב

ר"ח ניסן תשפ"ג לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דולו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ענן ה' על המשכן

לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם

**השי"ת נמצא עם בני ישראל גם בזמנים שאין להם מנוחה כמו
'בכל מסעיהם'**

מוצש"ק פרשת ויקהל פקודי - ראש חודש ניסן תשפ"א

מלא את המשכן (שמות מ לד), ושהענן היה מורה לבני ישראל האם ולהיכן ללכת למסעיהם. ומסיים הכתוב (שם פסוק מח) 'כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם' (שמות מ לה). רש"י והחזקוני ועוד ממפרשי התורה נדחקו מאד, בפירוש הכתוב הזה האחרון - שהיה ענן ה' על המשכן בכל מסעיהם. שכן, כשהיו נוסעים על פי ה' - 'בכל מסעיהם', לא היה כלל משכן שיכול לשכון עליו הענן, משום שהיה מפורק ביד הלויים. ואם כן איככה ניתן לומר שהיה ענן על המשכן 'בכל מסעיהם' בזמן המסע. עיין שם^א מה שכתבו, ונבאר הענין בדרכינו.

כיצד יתכן שהיה ענן ה' על המשכן בעת מסעיהם

'חזק חזק ונתחזק', בשבת קודש זכינו לסיים בסדר פרשיות התורה את חומש שמות העוסק בב' ענינים עיקרים: הראשון - מענין גלותם וגאולתם של ישראל, כיצד פדאם השי"ת מיד חזק מהם ונתן להם את תורתו. ובחלק בתרא - ירבה לספר על מעשה המשכן, ציווי השי"ת למשה על עשייתו, נדבת הלב של בני ישראל וסדר הקמתו.

ובסוף האי פרשתא נאמר, שהשי"ת בא לשכון כבוד במשכן - ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה'

א. זה לשון רש"י: "בכל מסעיהם" - בכל מסע שהיו נוסעים היה הענן שוכן במקום אשר יחנו שם. מקום חנייתן אף הוא קרוי מסע וכו', לפי שמקום החנייה חזרו ונסעו, לכך נקראו כולן מסעות'.

וב'אבן עזרא' הלך לפרש, שהאש היתה בענן ולא במשכן, ולכן אין שינוי בין שעת חנית המשכן לשעת הליכה, עיין שם עוד במפרשי התורה.

מילי דמלכא

לחודש שבו הלבנה מושלת בתוקף
וכוחה רב¹, רמז יש בה שמלכות ה'
מגולה ונראית לעין כל.

ימי החודש מכוונים כנגד ל' מלכים שעמדו לישראל ועבודתם

ונקדים עוד מה שכתבו ספרי
החסידות (אגרא דכלה פרשת
בא ועוד רבים) בעומק דברי המדרש
(שמו"ר טו כו) על מצות קידוש החודש,
שט"ו ימי מילוי הירח רומזים לט"ו
מלכים שהיו בישראל מאברהם אבינו
שנקרא מלך (בראשית יד יז, במדבר"ר טו יד)
עד שלמה המלך שהיה מלך ישראל
הט"ו - שבזמנו היתה הלבנה
בשלימות (זוהר הקדוש ח"א קג). ומאז
ואילך עד יום ל' מכוונים הימים כנגד

ימי ריבוי הלבנה רמז לימי הטובה,
וימי מיעוט הלבנה לימי הרעה

הזמן – ראש חודש ניסן מבקש
תפקידו, להתבונן במהות
היום, ומה העבודה הזאת לנו לחיי
המעשה, כי ענינו עמוק עמוק מי
ימצאנו. ונקדים את הירוע, כי בלבנה
יש כמה כוחות, שבראשית החודש
בזמן חידושה וסמוך לה, אין מציאות
לראותה כלל מחמת קוטנה (ר"ה כ:),
ומכאן ואילך משלימה הלבנה את
חיסורה מיום ליום עד יום ט"ו בחודש
עד שהיא בבחינת 'סיהרא בשלימותא'
שנראית שלימה². והם ב' בחינות,
ראשית החודש שבו הלבנה קטנה,
הוא רמז לזמנים של כיסוי והסתר,
שאינן רואים בעולם את מלכות ה'
הנרמזת בלבנה³. ומאידך, בט"ו

ג. על פי זה הסבירו בספרים הקדושים את ענין 'מים שלנו', שכשבא יום י"ד בניסן
[וראה עוד להלן מדוע ב"ד לחודש ולא בט"ו], מתפשטת אור הלבנה – מלכות
שמים, והמים מבקשים כמאז 'אנא בעינא למהוי קדם מלכא' (תיקו"ז תי' ה יט: ב"ר
ה ט), שהתחנתונים מתעלים ורוצים להידיבק בשורשם. וכפי שאמר הרה"ק
מאלכסנדר זי"ע ב'שמח ישראל' (לכדיקת חמץ) שהמים התחנתונים 'ששים ושמחים
בשמחה נפלאה שזכו להעשות נטפלים להמצוה הזאת ושיתקרבו להבורא ברוך
הוא, וצדיקים זכי הרואים, רואים בעינים פקוחות שמחת המים שמתקרבים
להקב"ה'.

ג. כי מדת המלכות לית ליה מגרמיה כלום (זוהר הקדוש ח"א קסח. ועוד) והיא כעין
מראה [שפיג"ל] המשקף את כל מה שבתוכו, כמו הלבנה שאין לה אור עצמי
ומעט האור שבה הוא מהשתקפות אור פני החמה.

ד. ולהמחיש את הדבר ביתר שאת, נזכר ב'הוריקן סנדי' [Hurricane Sandy] שהיה
לפני מספר שנים פה בארצנו, שהוא זכור שלא לטוב מחמת חוזקו הגדול יותר
מהרבה שקדמו לה ושהיו אחריה. והוא, לפי שימי הסערה היו כשהלבנה היתה
בט"ו לחודש, וזה גורם למה שמכונה 'גאות המים', שהלבנה משפיעה על גובה
פני המים. והדברים ידועים לירודי הים.

ענן ה' על המשכן

ג

המלכים שמשלו אחריהם שהרעו והשחיתו ומיעטו את אור הלבנה - כנגד אברהם אבינו שהתברר מלכות שמים, עד מנשה הרשע בקושי גדול מאביו כמו אור מתוך החושך עד מאד (מלכים ב' פרק כא)ה.

והענין הוא, כי ראשית החודש מכוון כנגד אברהם אבינו שהתברר בקושי גדול מאביו כמו אור מתוך החושך וכמו שאמרו במדרש (במדבר

ה. לשון המדרש: 'החודש הזה לכם' (שמות יב ב), הדא היא דכתיב (תהלים עב ז) 'יפרח בימי צדיק ורוב שלום עד בלי ירח', עד שלא הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים ברמז הודיע להם שאין המלכות בא להם עד שלושים דור, שנאמר 'החודש הזה לכם ראש חדשים', 'החודש' שלשים יום ומלכות שלכם שלושים דור, הלבנה בראשון של ניסן מתחלת להאיר, וכל שהיא הולכת מאירה עד ט"ו ימים ודסקוס שלה מתמלא ומט"ו עד שלושים אור שלה חסר, בל' אינה נראית, כך ישראל ט"ו דור מן אברהם ועד שלמה, אברהם התחיל להאיר וכו'. בא יצחק אף הוא האיר וכו'. בא יעקב והוסיף אור וכו'. ואחר כך יהודה, פרץ, חצרון, רם, עמינדב, נחשון, שלמון, בועז, עובד, ישי, דוד, כיון שבא שלמה נתמלא דיסקוס של לבנה שנאמר (דברי הימים א' כט כג) 'וישב שלמה על כסא ה' למלך', וכי יוכל אדם לישב בכסאו של הקב"ה מי שנאמר בו (דניאל ז ט) 'כרסיה שביבין די נור', אלא מה הקב"ה שולט מסוף העולם ועד סופו ושולט בכל המלכים וכו', כן של שלמה מסוף העולם ועד סופו וכו'. הקב"ה לבושו הוד והדר, ונתן לשלמה הוד מלכות וכו', הרי נתמלא דיסקוס של לבנה. ומשם התחילו המלכים פותחין והולכין (דברי הימים א' ג י) 'ובן שלמה רחבעם, ובן רחבעם אביה ובנו אסא, יהושפט, יהורם, אחזיהו, יואש, אמציהו, עזיה, יותם, אחז, יחזקיה, מנשה, אמון, יאשיהו, יהויקים, כיון שבא צדקיהו דכתיב (ירמיה לט ז) 'את עיני צדקיהו עור', חסר אורה של לבנה, וכל אותן השנים אף על פי שהיו ישראל חוטאין היו האבות מתפללין עליהן ועושין שלום בין ישראל למקום שנאמר (תהלים עב ג) 'ישאו הרים שלום לעם, ואין 'הרים' אלא אבות שנאמר (מזכה ו ב) 'שמעו הרים את ריב ה'', ועד מתי היו האבות מתפללין עליהן, עד שאבד צדקיהו את עיניו וחרב בית המקדש שנאמר (תהלים שם) 'ורב שלום עד בלי ירח', עד ל' דור שהיה לישראל מן המלכות' וכו'.

וראה במדבר רבה יג יד: 'ובימי שלמה היה המלכות שלימה שנאמר (דברי הימים א' כט כג) 'וישב שלמה על כסא ה'', ושניהם בנו בית המקדש, דוד עשה היסוד ושלמה בנאו. 'אילים חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה' - הרי ט"ו כנגד ט"ו מלכים שהיו מן רחבעם ועד צדקיהו, מלך בן מלך מהם היו צדיקים גמורים מהם בינונים מהם רשעים גמורים'.

וכן הוא בזוהר הקדוש ח"ב פה: וראה מה שהקשו הרבנו בחיי (פרשת וישב) והמתנות כהונה על אתר, שמניין המלכים אינו עולה לפי החשבון.

מילי דמלכא

להם את חוקי ה' ותורתו (רמב"ם הל' עבודה זרה פ"א), וזהו כמו בראשית החדש, שמלכות שמים המשולה ללבנה נסתרת מאין רואים.

ובן הוא בהמשך הדורות אצל כל המלכים עד שלמה המלך, שעסקו להביא מלכות שמים בכריאה, והאחרון במלאכה זו היה דוד המלך שהיה המלך הארבע עשרה, ולכן עסק בכל ימי חייו במלחמות ובכיבושי ממלכות, שהפיל והכניע את הקליפות אל הקדושה וכבש את מקומם, ורק שלמה המלך שהיה המלך הט"ו הוא זה שזכה לישוב על כסא ה' במנוחה ולבנות בית לה', כמו ה'סיהרא בשלימותא' ביום ט"ו לחדש, שמשפעת מלכות ה' באין מפריע'.

יט א): 'מי יתן טהור מטמא לא אחד' (איוב יד ד) - כגון אברהם מתרח'. שאברהם אבינו הוצרך לעבור בירור קשה להיפרד מקליפות הטומאה של אבותיו. וגם אחר שהציץ עליו בעל הבירה והכירו (כ"ד לט א), עלתה לו עבודתו - להמליך את ה' בפי כל בקושי ובהסתר גדול ומתוך עשרה ניסיונות, וכמו שאמר לאליעזר עבדו 'ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ' (בראשית כד ג) ש'עכשיו הוא אלהי השמים ואלהי הארץ שהרגלתיו בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי היה אלהי השמים ולא אלהי הארץ, שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ' (רש"י שם פסוק ז), והיה מסתובב בין יושבי תבל להודיע

1. הגאון מפרש בדרך זו את הט"ו מעלות טובות למקום עלינו שמביא בעל ההגדה, שהם מכוונים כנגד ט"ו מלכי ישראל, ולכן האחרון והגומר הוא 'ובנה לנו את בית הבחירה' לפי שמכוון כנגד שלמה המלך שבנה את בית הבחירה.
2. כה הם דברי ה'אוהב ישראל' (ליקוטי נ"ד): דוד המלך ע"ה אמר 'ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא ט). לפי שהוא היה דור י"ד מן עולם התיקון ועדיין לא היתה ה'סיהרא במילואה, מחמת שהיו עדיין כמה אומות בעולם שלא רצו לקבל עליהם עול מלכות שמים. וכל העובדות של דוד המלך ע"ה היה לשמור את הכנסת ישראל ולהצילה מכל מקרים ופגעים, לזה לא היה הדבר בשלימות ביחוד האמיתי. לכך אמר 'ראשית חכמה', שהוא מרמז אל ה'ראשית' של ה'חכמה' תתאה. דהחשוב מן החכמה תתאה הוא היראה. ולא עשה יחוד רק היו"ד תחתונה בהוא"ו. אבל בימי שלמה המלך ע"ה דבימיו היה ה'סיהרא במילואה וטובה (זוהר הקדוש ח"א רכג.) והיה מולך בכיפה וכל האומות הביאו מנחה לה' ומלך בעליונים ובתחתונים, ועשה יחוד גמור בכל דבר הן בחכמה עליונה ותחתונה קשר הכל ביחוד גמור אל שורש השורשים אל האל"ף שהוא האחדות האמיתי. לזה אמר שלמה 'יראת ה' ראשית דעת' (משלי א ז), דדעת הוא הוא"ו המכריע בין התחתונים לעליונים. והוא חיבר הכל באחדות האמיתית בשני ראשים ביו"ד התחתונה אל קוצו של יו"ד העליונה. עיין שם.

י"ד לחודש ניסן בחינת ביעור חמץ, שאנו עוסקים בביעור הרע. אבל בימי שלמה המלך ע"ה נתקן הכל וסיהרא באשלמותא והיה ביטול הרע לגמרי וסיהרא בשלימות כמו בכל ט"ו לחודש מילוי הלבנה. ובה הבחינה הוא ט"ו לחודש ניסן יום א' דפסח שאז ביטול הרע לגמרי והלבנה בשלימות. וזה פירוש המדרש בפשיטות 'החודש הזה לכם' - אם אתם זכיתם אתם מונין למלאותו כל החודש ניסן וכל החדשים הלבנה בשלימות כמו בימי שלמה המלך ע"ה, ואתם מונין רק למלאות וביותר ויותר בכל פעם ופעם ויהיה אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה ל כו). ואם לאו אתם מונין לפגמו - כמו בימי דוד המלך ע"ה שעסק בבנין השכינה ובמילוי הלבנה ולבטל הרע, אבל לא היה הדבר על מכוננו רק שצריכין לעסוק בזה'. ודברי פי חכם חן.

בקשת משה רבנו שבני ישראל לא יאבדו את כח הראיה הרוחנית ולהבין את משמעות הענין של איבוד מאור העינים של צדקיהו מלך יהודה שגרם את חורבן הבית, נייתי ונחזה מה שכתב הגאון זי"ע (שמות לד י) במקום אחר, ויחדיו יהיו תמים להבין ראשית דברנו על ענן ה' שהיה אף בזמן המסעות.

דבריו הקדושים הם על בקשת משה רבנו, שביקש אחר חטא העגל יובמה יודע אפוא כי מצאתי חן

ומעת פטירת שלמה כביכול כמו כהתה כוחה של לבנה שהיא מתחסרת עוד ועוד, רמז למלכים שהורידו את ישראל מדרגתם הרמה לעברי פי פחות, עד המלך השלושים הוא מנשה הרשע שאמר עליו ה' שהרשיע מכל קודמיו, והכניס פסלים אל תוך בית ה' (מלכים ב' פרק כא), היינו, שפגם וקלקל עד למעלה מראש ומיעט את הקדושה עד שהיתה כמעט כמי שאינה, אבל עדיין לא נחרב הבית. ולפי שעשה תשובה (ראה סנהדרין קג.) ריחם עליו ה' ונהיה מיומו - יום ל' לחודש, ראש חודש שהוא 'זמן כפרה לכל תולדותם'. אמנם כאשר עיוורו את עיני צדקיהו מלך יהודה (שם כה ז) ולא היה לו מציאות של ראייה כלל, אזי נחרב הבית שנקרא גם כן 'עין' (מלכים א' ט ג, ב"ב ד.), ויתבאר הענין להלן בארוכה.

בכך מבאר ה'אהבת שלום' (תנינא לפרשת החודש) את דברי רבותינו במדרש (פסיקתא דר"כ ה, תנ"י פרשת בא טו): 'החודש הזה לכם' (שמות יב ב), אם אתם זכיתם אתם מונין למלאותו, ואם לא זכיתם אתם מונין לפגמו. וכלשונו: 'דהנה דוד המלך ע"ה היה עובדא שלו כל ימיו לבטל את הרע והקליפות מן העולם, והיה עוסק בבנין השכינה לתקנה ולקשטה. אמנם עדיין בעת עוסקו ענינה היה עדיין בבחינת מסכינותא, ובימי דוד לא היה עדיין סיהרא באשלמותא. והנה דוד גימטריא י"ד הוא בחינת ערב פסח

מילי דמלכא

וכבודו של ה' ביציאת מצרים קריעת ים סוף ומתן תורה, לא יזכו לדאות את ענני הכבוד יותר ויעלם מהם ראיית פני ה', וראוי שהבדלי המעמדות בראית הענן לא יהיה בתוך ישראל בין צדיק לשאינו, אלא בין ישראל לעמים, שיראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא על ישראל ולא עליהם - על אומות העולם. ועל זה השיב לו ה' שיעשה כדבריו. וזה שנאמר 'הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות' וכו', כי ברית היא קשר של אהבה בין שני רעים שאפילו אם האחד אינו מתנהג בדרך הטוב, חברו מחויב עדיין לכריתת הברית ביניהם אף שהלה שינה את מעשיו. כמו כן כרת השי"ת ברית בינו ובין בני ישראל, שענן ה' יהיה עליהם ולא רק על הצדיקים שבדור^ח. ומסיים, שזה שכתוב 'כי ענן ה' על המשכן יומם

בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה' (שמות לג טז), שמשוה חינוך בתפלה אצל הקב"ה 'הלא בלכתך עמנו' - שתשרה שכינה על ישראל ולא על עובדי כוכבים. ונענה מאת ה', שנאמר: 'ונפלינו אני ועמך' - שישאל יהיו מופלאים מכל אומה ולשון (ברכות ז:), וכרת לו על זה ברית לדורות כדברי המשך הכתובים 'ויאמר הנה אנכי כורת ברית' וכו'. מפרש הגאון ואומר, כי תפלתו של משה היתה על ענן ה' שיסוכך גם על בני ישראל הפשוטים, שקודם תפלת משה רבנו היה ענן ה' רק אצל משה רבנו ושאר צדיקי אותו הדור, ושאר העם שהיו במדרגה נמוכה יותר, לא זכו לענן ה' עליהם. ועל זה בא משה רבנו בתפלה אמר אל ה' כי לא יאות למעבד הכי, שאותם שראו את גדלו

ח. וכדבריו: 'וזה שאמר נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים'. והוא שריית הענן על המשכן והכבוד שורה עליהם לעין כל והולך לפנייהם לעין כל, כמו שנאמר (במדבר יד יז) 'אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך' וכו', עד שתמהו כל האומות עליהם ואמרו (שיר השירים ג ו) 'מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן' וכו', וכמו שנאמר בסוף פקודי 'וכבוד ה' מלא וכו' כי ענן ה' על המשכן' וכו'. ואף שהלך הענן לפנייהם ביציאתו ממצרים, לא היה אלא לשעתו עד הים, וגם לא היה לעיני כל ישראל רק לפני הנביאים שבהם, מה שאין כן כאן, וזה שאמר שם 'לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', וזו היא הפלא הגדול. וכמו שאמרו האומות עליהם (שיה"ר ג ה) אין אלו אלא אלהים, וכמו שאמר משה (שמות לג טז) 'ונפלינו אני ועמך מכל העם' וכו', 'ונפלינו' לשון פלא, וכן השיב לו יתברך שמו נגד כל עמך אעשה' וכו', כמו שנאמר 'לעיני כל בית ישראל', 'אשר לא נבראו בכל' וכו', וזהו 'ונפלינו', והיה הולך לפנייהם במסעיהם וחונה בחנייתם, ועל פי משה שאמר 'קומה ה' 'שובה ה' (במדבר י לה-לו), וזה שאמר 'וראה כל העם אשר אתה בקרבך את מעשה ה' כי

ענן ה' על המשכן

ז

עבודת ההתחדשות אף שאין ניכר האור

אם כן יבוא על נכון כוונת הכתוב 'כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', שהכתוב הזה מחולק לב' חלקים: א. 'כי ענן ה' על המשכן יומם' – הוא הזמן שבית המקדש קיים, זמן של 'יומם' שנמצאים בהשגות גדולות של ראיית פני ה', שבית המקדש היה המקום שמשם יוצאת אורה לעולם (ויק"ר לא ז), והאור היה גדול כל כך שהאיר פני תבל ומלואה, ולכן עשו את חלונות ההיכל כשהם צרים מבפנים ורחבים מבחוץ, להראות כי האור בלתי מושג כמגדל אור המפיץ מאורו למרחקים (שם). ובמקום ההוא האיר להם לישראל כי שם מקור חיותם ונדבקו בהשי"ת שנתעטף באור (תהלים קד ב) 'ונהורא עימיה שריא' (דניאל ב כב) תמיד. ב. 'ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם' – שאף בזמן של 'לילה' ובכל מסעיהם' שהמשכן יהיה מפורק או חרב, גם אז עדיין יסוכך על בני ישראל ענן ה' שיוכלו להיות 'לעיני כל בית ישראל' שעניניהם

ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', שהענן שרה על כל ישראל תמיד.

בבך נבין, דזהו הטעם שכשסימוי את עיני צדקיהו נחרב הבית, לפי שראיית העין היא הראיה הרוחנית של מלכות ה' - נקודת בית המקדש הנקראת עין כמאמר הכתוב (מלכים א' ט א) 'והיו עיני וליבי שם כל הימים', שבני ישראל רואים את ענן ה' שנמצא על מקום שכינתו במשכן או בבית עולמים, וכל הימים עד ימי צדקיהו עדיין היה איזה ראייה כלשהוא, והיא ההארה שה' רואה אותנו, לא כן כשהתעוורו עיני צדקיהו, הרי זה מורה שבני ישראל לא האמינו שעננו של ה' עומד עליהם עין בעין וזה דומה למי שכהו עיניו מראות, ולפיכך היה הפועל יוצא שנחרב בית המקדש שהוא 'עיניו של עולם', והענן ה' שהיה שם להראות שכבודו שוכן אפילו במצב נמוך מאד ואפילו בימי מנשה הסתלק וישב במקומו, ושוב כבר לא היתה לו אחיזה כל שהיא עם ישראל, כסומא שאין לו אפילו אור קלוש.

נורא הוא אשר אני עשה עמך' שהכל בשבילך וברצונך. וזה הגדולה והטובה אשר אין אחריה ולא היתה כזאת, שנאמר 'אשר עין בעין' וכו', ועל זה אנחנו מצפים 'כי עין בעין יראו' וכו' (ישעיה נח ב). וחזר השי"ת וכתר הברית שכתר בסוף פרשת משפטים אחר שהופר הברית כאן, וחזר וכתר בראשי המצות שתולה הברית בהן, וכמו שאמרו שהן עדות על יחודו ושהוציאם ממצרים להיות להם לאלהים'.

מילי דמלכא

צרינו, מה עצמו נשאו ראש הקמים עלינו מנעורינו להשמידנו, לעוקרנו, לשרשנו וכו' רבות צרנו גם לא יכלו לנו לאבדנו ולכלותנו. כל האומות הקדומות העצומות אבד זכרם וכו' ואנו הדבקים בה' עודנו חיים היום, לא ניפקד ממנו בכל תוקף אריכות גלותנו אפילו אות וניקוד אחד מתורה שבכתב, וכל דברי חכמים קיימים וכו' היד המקרה עשה כל אלה, חי נפשי כי בהתבונני בנפלאות אלה, גדלו אצלי יותר מכל נסים ונפלאות שעשה השי"ת לאבותינו במצרים ובמדבר ובארץ ישראל.

ולבן בכל ראש חודש אף שהלבנה קטנה עד מאד, צוה השי"ת כזה ראה וקדש - לחדש חדשים, שרצונו יתברך שיהיו ישראל אומרים 'מקודש - מקודש' בזמן שהלבנה - מלכות שמים קטנה עד מאד ואין רואים אותה, ולהעיד שיש ה' אף במקום הזה, ובוה מתקרב השי"ת אלינו. כי הוא יתברך כרת ברית עולם, שאף בזמן שלא יהיה משכן, בכל זאת 'ענן ה' עליהם בכל מסעיהם' שה' שוכן בתוך כל אחד ואחד בכח אהבה עצמית שאינה תלויה בדבר [וזהו אכן סוד ראש חודש, שהוא רומז לחיבור השי"ת עם השכינה 'אשת חיל עטרת בעלה' שיושלם לעתיד לבוא, שאהבת איש ואשתו היא אהבה שאינה תלויה בדבר, וכמוה אהבת עולם בית ישראל שאוהב ה' אותנו קיימת אף

לנוכח יביטו של מלכות שמים, בכוחו של משה רבנו שהתפלל עבורם ומשם יאירו כבוד ה', וזה מעלה לו יתברך נחת רוח שאין כמותו, וכדברי 'ספר היכלות' שהביאו הטור (או"ח סי' קכה) שבשעה שבני ישראל נאספים בבתי כנסיות ואומרים קדושה כשעיניהם צופות כלפי מעלה, אומר השי"ת לפמליא דיליה: 'ברוכים אתם לה' שמים ויורדי מרכבה, אם תאמרו ותגידו לבני מה שאני עושה בשעה שמקדישין ואומרים 'קדוש קדוש קדוש' ולמדו אותם שיהיו עיניהם נשואים למרום לבית תפלתם ונושאים עצמם למעלה, כי אין לי הנאה בעולם כאותה שעה שעיניהם נשואות בעיני ועיני בעיניהם'.

ואם רק נותנים מעט דעת, הרי רואים שההיפך הוא הנכון שכשבני ישראל דווים וסוחפים בסבלות ובעבדות במצב של בכל מסעיהם' ובכל זאת הם יגיעים בתורת ה' ומקיימים מצות, הרי הם במדרגה גבוהה מאשר במצב של 'ענן ה' על המשכן יומם' - הזמן שהיה בית המקדש קיים, כמו שכתב הגאון רבי יעקב עמדין זי"ע בהקדמה לסידור 'בית יעקב' על גדלות המופת שעדיין אנו לי-ה ולי-ה עיננו אף בגלותנו: 'מי שיעיין ביחוד ענייננו ומעמדנו בעולם, אנחנו האומה הגולה, שה פזורה, אחרי כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמורות אלפי שנים, אין אומה בעולם נרדפת כמונו, מה רבים היו

שעיניהם היו מכוסות ולא ראו את הארת ה', 'לאור גדול' - למעמד קבלת התורה ששם נאמר (דברים ד לה-לו) 'אתה הראת לדעת' וכו' ועל הארץ הראך את אשו הגדולה' (הגדה של פסח שמחת הרגל לחיד"א). וגילה להם שאף במצבם הקשה רצונו שיקיימו 'החודש הזה לכם ראש חדשים' שיתחדשו מחדש, ויתרוממו מזמן של הראהו עם חשיכה (מכילתא פרשת בא מס' דפסחא א) בראשית החודש עד למדרגה רמה של יציאה ממ"ט שערי טומאה בט"ו לחודש שהאיר באותו הלילה כאור יום (וזהו הקדוש ח"ב לח.).

ודבר זה נוהג גם בדורנו אנו, שהרי 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים', שהשי"ת מאיר לכל אחד ואחד, ומכין אותו שיוכל לקבל את הארות חג הפסח^ט. ונצרך כבר מעתה בזמן הקטנות להכין עצמינו לזכות

אם בטלה עבודת הקרבנות ובית המקדש].

להכין עצמו לקראת אור ה' המאיר בט"ו ניסן

ביותר תוקף אמורים הדברים בחודש הזה ראש השנה לחדשים (ר"ה פ"א מ"א) אשר מתחילים כבר להתכונן אל חג הפסח בחינת 'יכול מראש חודש' שעננו של השי"ת נמצא איתנו גם בבחינת 'כל מסעיהם', לפי שבגלות מצרים התודע לעין כל, שאף על פי שהיו בני ישראל שקועים כ"כ בתוך הטומאה והזוהמה של מצרים עדי שאם היה נשארם שם לעוד רגע אחד היו נופלים לנ' שערי טומאה ולא יכלו לצאת משם, בא השי"ת אל תוך מצרים והוציאם 'מעבדות לחירות', 'ומשעבוד' - הגוף והנפש 'לגאולה', 'ומאפילה' -

ט. בא וראה דברים נלהבים מכבשונו של עולם שכתב רבי אברהם אזולאי זי"ע זקנו של מרן החיד"א זי"ע ב'חסד לאברהם' (עין הקורא נהר נו) על כך שבימים אלו השי"ת מכין אותנו לקבל את הארות החג, וזה לשונו: 'דע, שמסורת הקבלה בידינו מרבתינו ז"ל שנבראו חמישים היכלות של טהרה בעולם היצירה בהיכל אהבה שעומדים שם מחנה מיכאל, וכנגדן נבראו נ' היכלי טומאה והם היכלי התמורות שס"מ מושל בהם. וידוע שאין האדם נידון בבית דין של מעלה אלא מבין כ' שנה ולמעלה (שבת פט.; במדב"ר יח ד), ומי שנכנס ביום א' של שנת כ"א, אם יבחר בטוב וימאס ברע וישתדל לעסוק בתורה ומצות, אזי בלילה הראשונה כשישן על מטתו מיכאל השר הגדול (דניאל יב א) שולח מלאך אחד להוליך נפשו ולהכניסה בפתח היכל ראשון, ומכניסה לפנים עד כדי שיעור זכות נפשו, ועל דרך זה בכל לילה ולילה מכניסין אותה יותר בפנים כפי שיעור תורתו ומעשיו, ואם זכה להיכל הנ' נעשה בן חורין מס"מ, אבל כל זמן שלא זכה להיכל הנ',

מילי דמלכא

לאכול את המצה במקום קדוש, על יעזור השי"ת ובכח משה רבנו וצדיקי ידי ביטול החמץ שבלבבנו". הדורות² שהאירו תמיד שכל

אפילו הוא בהיכל המ"ט, יש כח לאדם בבחירתו שיתגבר היצר הרע עליו להוציאו ממ"ט היכלות טהרה ולהכניסו בהיכלות הטומאה.

וכן מי שביום ראשון של שנת כ"א התחיל למאוס בטוב ולבחור ברע, אזי כשהוא ישן על מיטתו שולח ס"מ אחד ממחנותיו לנפש החוטא להוליכה בהיכלות הטומאה בכל לילה ולילה יותר ויותר, וכשנכנס להיכל החמישים אין לו תקנה עולמית, ועליו נאמר (קהלת א טו) 'מעוות לא יוכל לתקון', אבל כל זמן שלא נכנס בהיכל הנ' אפילו הוא בהיכל המ"ט יש לו כח בבחירתו להיות תוהא על הראשונות ולצאת מהיכלות הטומאה ולהיכנס בהיכלות הקדושה, וזה סוד מה שאמרו רבותינו ז"ל (ע"ז י:) יש קונה עולמו בשעה אחת.

ואמנם, היותר רשע מישראל אי אפשר לו ליכנס בהיכל הנ' של טומאה עד שירשיע ת' יום רצופין. ודע שישראל נתלכלכו במצרים כל כך עד שבערב פסח נכנסו בהיכל מ"ט, שאם חס ושלום היו מתעכבים יותר, היו נכנסים בהיכל הנ' ושוב לא היה להם תקנה, וזה סוד 'אלו לא הוציא וכו' הרי אנו ובנינו' וכו'. עד כאן לשונו, והמשך דבריו הם בנהר שלאחר מכן - נהר גז, וזה לשונו: 'אחר שיצאו ישראל ממצרים מה עשה הקב"ה, חישב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, וצוה שיעשו ישראל בכל שנה פסח בהשבתת חמץ ואכילת מצה. והענין מאחר שהיותר רשע אי אפשר שיכנס בהיכל הנ' אלא אם כן ירשיע ת' יום רצופים, ובכל שנה שלשים יום קודם פסח הקב"ה עושה לישראל משוא פנים ברוב חסדיו ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מעט עד ליל פסח' וכו'.

ובזה פירש ב'ערבי נחל' (פרשת שמיני) ש'זה סוד שואלין ודורשין בהלכות הפסח ל' יום' (פסחים ו), כי כמו שבפסח הראשון במצרים הוציא השי"ת נפשותיהם של ישראל בפעם אחת מכל היכלות הטומאה לגמרי, כן אחר כך בכל שנה ושנה מוציאם מעט מעט כפי שיעור שיכולין לצאת בל' יום לפי החשבון הנ"ל, שבשמונה ימים יוצאים מהיכל אחד, ויש לכל אחד מישראל על כל פנים עזר מעט כפי מדריגתו שהיה בראשונה קודם התחלת ל' יום הללו, כי מי שהוא אז בהיכל מ"ט של הטומאה יש לו ריוח מועט, ומי שהיה בהיכל הראשון הרי בסוף הלמ"ד יום כבר נכנס להיכלות הקדושה כפי החשבון, ומי שהיה אז כבר בהיכלות הקדושה הרי הוא מתעלה יותר ויותר כפי החשבון, והבן'.

כדברי התפארת שלמה' לשבת הגדול: 'מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד יאכלוה' (ויקרא ו ט). כבר מבואר בפנים לרמז שיכין את עצמו קודם פסח לקדש ולטהר את עצמו להיות כלי מוכשר שיבוא לתוכו המצה 'במקום קדוש', ואז 'בחצר אוהל מועד יאכלוה', שיהיה המקום שהוא עתה פה כמו 'חצר אוהל מועד'".

ענן ה' על המשכן

יא

אחד מישראל יכול לראות את ענן ה' בכל מעשיו אף שהלבנה קטנה מאד, שנזכה לבניסן נגאלו בניסן עתידים להיגאל (ר"ה יא.), אל התיקון השלם שיתקיים תאיר ארץ מכבודך, ויראו עיננו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתו בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

יא. כתב הרדב"ז (שו"ת סי' תתקעז): 'שאלת ממני אודיעך דעתי, מה נשתנה חמץ בפסח מכל איסורין שבתורה שהחמירה עליו תורה להצריכו בדיקה ושרוף וכלה וגם ביטול. והוסיפו חכמים להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבוליו, ועבר עליו ב'בל יראה ובל ימצא' ואסרוהו בכל שהוא, ואינו מתבטל כלל. וחומרות כאלו לא נמצאו בכל האיסורין שבתורה, דאי משום דאית ביה כרת, הרי חלב ודם. ואי משום דאסור בהנאה, הרי כלאי הכרם ושור הנסקל וכמה איסורי הנאה שלא החמירה תורה בהם כל כך. ואי משום דלא בדילי מיניה כולי שתא, הרי יין לנזיר דלא בדיל מיניה והחדש דלא בדילי מן התבואה כולה שתא ולא חמירא כולי האי. תשובה וכו', ועל כן אני סומך על מה שאמרו רבותינו ז"ל במדרשות, כי חמץ בפסח רמז ליצר הרע והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפילו כל שהוא לא בטיל, והרי זה אמת ונכון'.

יב. מידי דברנו, יעלה ויבוא האידנא זכרונו לטובה של מו"ר הרה"ק מ[וי'זניץ] מונסי זי"ע שהיה אחד המיוחד משירי כנסת הגדולה, שיום פטירתו חל בערב ראש חודש, כ"ט אדר, שכל ימיו אשר חיה הפיץ ודיבר שוב ושוב על תורה ואמונה בה' ללא לאות, והנחיל לדורות דרך חיים כיצד להסתכל על כל הקורה בעולם בהסתכלות רוחנית, שאם היום כל אחד מתנשא לומר אני אמלוך ודואג שיצלמו ויפרסמו וידברו בשבחיו, אזי הוא עשה להיפך ממה שהשכל אומר וברח כל ימיו מפרסום וממה שיאמרו העולם. בשעתו כשעבר לגור מויליאמסבורג הגדולה למונסי, לא הצליחו אף מעריציו הגדולים לרדת לסוף דבריו שאמר שישבת הכרכים קשה לו, ומה מצא לבוא אל מונסי שאז בימים ההם היה קשה אפילו לקבץ שם מנין לתפלה. אמנם היום בחלוף דור, רואים צדיק מה פעל כיצד ארץ ציה נהפכה למצאי מים, שדביקותו בהשי"ת והליכתו נגד ההיגיון הגשמי, היא שעמדה לגדל עדרים של יודעי שמך ולומדי תורה לשמה. ואם כי יש מקום להאריך, חזקה עלינו צוואתו הקדושה שלא להרבות בשבחיו, ורצונו של אדם זהו כבודו. זכותו תגן עלינו.

היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם

אלו יעמדו על הברכה שנדכו סכום הגון להוצאת הגליונות

מננס השבוע

נדבת ידידינו הרב החסיד המפואר

רבי **מרדכי טעמפלער** הי"ו

לרגל השמחה הגדולה השרויה במעונו

בהולדת בנו למז"ט

זכות הפצת התורה יעמוד לו לרוות רב נחת דקדושה מכנו הנולד לו למז"ט ומכל שאר יוצ"ח
שיחי' מתוך שמחה ושפע רב מן השמים ברכה והצלחה בכל עסקיו עושר ואושר שלות הנפש
הרחבת הדעת וכט"ס

הרוצה להשתתף בהוצאת הגליונות נא להתקשר למס' 3245 - 661-347
וזכות הגדול של יזכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב